

Havel v Bezručí

Období, kdy hry Václava Havla v jakémsi hektickém chvatu zaplavalily uměleckou produkci českých a slovenských divadel, pomínulo. Mimořádný zájem o dílo dramatika, po dlouhá léta přísně utajované, měl tehdy své opodstatnění. Sám autor se rozhodl inscenování svých her jaksi regulovat, a proto není snadné dosáhnout souhlasu k uvedení jeho her. V případě nastudování hry „VYROZUMĚNÍ“ v Divadle Petra Bezruče v Ostravě tak učinil. Jistě při tom rozhodnutí sehrála roli skutečnost, že „bezručáci“ jako první po listopadu 1989 uskutečnili premiéru jeho „Zahradní slavnosti“. Režisérem i autorem výpravy byl stejně jako při „Vyrozumění“ Pavel Palouš a výsledný jevištní tvar se zařadil k tomu nejlepšímu, co bylo u této prvotiny „dramatika české absurdity“ inscenováno.

Havlovo „Vyrozumění“, proslavené umělým jazykem „ptydepe“, je synonymum něčeho, co z účelově motivovaných důvodů záměrně zamlžuje komunikaci mezi lidmi. V zájmu jejich ovládnutí a manipulace. S tím máme všichni dostatek zkušeností, a tak by nemělo být nesnadné rozšířovat dramatikovo sdělení, kterým je s humorným nadhledem a v groteskním balení nastavené zrcadlo. Neměli bychom rozhodně přehlédnout stálou platnost nebezpečí, tkvícího v nezničitelnosti té „zdravé filozofie středních vrstev“, filozofie konformismu a bezzásadovosti. Premiéra Havlova Vyrozumění se uskutečnila v DPB 27. 11., v pátek, v 19.00 hodin.

Z hereckého souboru DPB uvidíme Vladimíra Čapku, Jana Mazáka, Milana Sovu, Vladimíra Hrabala, Kateřinu Krejčí, Danu Sedlákovou, Pavla Handla, Jana Odlu, Markétu Pyšovou, Ondřeje Malého a Reně Šmotka.

Mmaravskulskyj večerník, n. 2, č. 230, s. 4, 25. 11. 1992 -lk-

Přání Václava Havla se splnilo

„Bezručáci“ do Prahy

Divadlo Petra Bezruče bylo jedním z prvních divadel u nás, které hned po listopadové revoluci uvedlo v režii Pavla Palouše hru Václava Havla Zahradní slavnost. Toto představení se hrálo dva roky před vyprodaným hledištěm a sklízelo velký ohlas jak na domácí bezručovské scéně, tak i ve Vídni, kam bylo DPB pozváno a kde odehrálo několik představení.

Koncem listopadu loňského roku uvedlo Divadlo Petra Bezruče – se svolením autora – jeho další hru. Tentokrát si režisér Pavel Palouš vybral Havlovo Vyrozumění. K premiéře své hry zaslal Václav Havel Divadlu Petra Bezruče dopis, v němž se mimo jiné píše: „...Velmi mě těší, že uvádíte moji dávnou hru Vyrozumění. Přeji Vám, aby se vám hrála dobře, aby na ni chodili diváci a zároveň Vám při této příležitosti přeji, aby Vaše divadlo neztratilo své pevné a nezastupitelné místo v kulturním životě Ostravy. Děkuji Vám za práci, kterou jste si s ní dali a zlomte vaz!“ *Svatboda, n. 3, č. 56, s. 6, 9. 3. 1993*

Po sedmnácti reprízách, které zatím toto představení od listopadové premiéry mělo, lze říci, že se přání Václava Havla splnilo. Hlediště DPB je téměř pokaždé zaplněno do posledního místa, někdy nestačí ani přistavky. Není proto divu, že hercům se hraje opravdu dobře. Je to vidět na jejich hereckých výkonech i na reakcích obecenstva, které tvoří převážně studenti. Ale do Divadla Petra Bezruče již konečně opět nacházejí cestu i dospělí diváci, kterým nevadí, že toto divadlo nemá zlaté portály. Poznali totiž, že jsou tu dobří herci a režiséři, že se tu dělá zajímavé divadlo.

A tak budete-li mít štěstí a seženete lístek na Havlovo Vyrozumění, sami se o tom můžete přesvědčit. Pokud však čekáte, až toto představení nastudují pražští herci, známi z televize, a přijedou s ním do Ostravy, děláte chybu. Tentokrát je totiž o toto představení zájem v Praze. A tak se tam Divadlo Petra Bezruče brzy vypraví.

(ha)

S. Horda ~~...~~ n. 2, č. 2470-8, 25. 11. 1992

Přijede Václav Havel na ostravskou premiéru?

VYROZUMĚNÍ

Ty z nás, kteří si ještě vzpomínáme na nedávnou úspěšnou inscenaci Havlovy „Zahradní slavnosti“ v Divadle Petra Bezruče v Ostravě, rozhodně nepřekvapuje skutečnost, že si realizátoři nedali ujít příležitost uvést i další divácky atraktivní hru Václava Havla z tohoto období. Je to titul z šedesátých let, známý do té míry, že název umělého jazyka „ptydepe“, o kterém hra zejména pojednává, vstoupil do obecného povědomí jako pojmenování stavu, kdy z účelově motivovaných důvodů dochází k záměrnému zamlžování mezilidské komunikace. Ano, je to hra „VYROZUMĚNÍ“.

A je třeba přivítat skutečnost, že k jejímu nastudování dal autor souhlas, i když v současné době tak činí jen sporadicky (aby tak byl regulován moment – jak sám autor říká – „přehavlování“ v českých divadlech).

Režisérem i výtvarníkem je opět – stejně jako při uvedení „Zahradní slavnosti“ – Pavel Palouš, který jistě i tentokrát využije všechny možnosti účinného kontaktu s divákem. Bude usilovat tlumočit autorův záměr myšlenkového sdělení s maximálním zdůrazněním všech groteskních a satirických prvků, toho charakteristického humorného úhlu pohledu, Václavu Havlovi tak vlastního.

Jak se to všechno zdařilo, se budeme moci poprvé přesvědčit na premiéře v pátek 27. listopadu 1992 v 19 hodin v budově DPB na tř. 28. října 120 v Ostravě, která je již nyní beznadějně vyprodána.

Zbývá dodat, že v této netrpělivě očekávané inscenaci se představí přední členové uměleckého souboru DPB Vladimír Čapka, Milan Sova, Jan Mazák, Kateřina Krejčí a Dana Sedláková, Markéta Pyšová, Vladimír Hrabal, Jan Odl, Pavel Handl, Ondřej Malý a René Šmotek. (N. B.)

Havel

O. Malý, J. Mazák a V. Čapka v Havlově hře Vyrozumění

FOTO: T. ČVANČARA

NEPROMARNĚNÁ ŠANCE „U BEZRUČŮ“

Dramatická tvorba Václava Havla se stala již součástí našeho diváckého a čtenářského povědomí. Vydaný soubor jeho her, knihy, divadelní a televizní inscenace, to vše nám umožnilo konečně se v plné šíři seznámit s jeho přístupem ke světu, nahlédnout do sféry etických a estetických principů, které vyznává a přesvědčit se, že to není autor jednoduchý. Při setkání s jeho hrou je třeba, abych jako divák respektivoval skutečnost, že jsem účasten modelové situace, kdy formou jevištního děje bude demonstrována předem stanovená teze, po výtce filozofický a morální problém.

A pak již mohou vychutnávat způsob, jakým tato scénická vívisekce probíhá, bavit se humornými situacemi, pomocí kterých dramatik vede svůj vážný spor k nelítočnému odhalení pravdy. A tak je nám zcela exaktně vedenými důkazy sdělena pravda o nás, o našich lidských slabostech a člo- věčí – mnohdy až „živočišné“ – nedokonalosti tak rafinovaným způsobem, že uprostřed smíchu nám náhle mizí úsměv na tváři a mění se v rozpačitou grimasu studu. Protože zjistíme, že se „smějeme sami sobě“ (řečeno s N. V. Gogo-

Vyrozumění

lem). A proto není divu, že ani jeho starší hry neztratily svoji aktuálnost a, bohužel, mají stále co říci i k dnešní diametrálně odlišné situaci, než ve které byly napsány. Je to pro nás velmi nelichotivé a dvojnásob to tedy nutí k zamyšlení, když odcházíme z inscenace v Divadle Petra Bezruče v Ostravě,

kde 27. listopadu byla (po před dvěma lety uvedené „Zahradní slavnosti“) tentokrát premiéra Havlova „VYROZUMĚNÍ“. Tedy hry, která vešla do obecného povědomí už v šedesátých letech díky „vynálezu“ ptydepe, umělého jazyka, který pod pláštíkem údajného zpřesnění komunikace v úřed-

Naše recenze

ním styku se stává nástrojem k ovládnutí a manipulaci s lidmi. Přes vyslovené groteskní polohu, kterou je představení vedeno, neskouzává nikde do nezávazné le-

grace. Oproštěná scéna, jejíž jednoduchost a účelově metaforické pojetí odpovídá požadavkům textu, bez výraznějších scénografických ambicí, poskytuje neutrální hrací prostor, ve kterém se zaměřuje pozornost na herce (autorem scénického projektu je režisér inscenace Pavel Palouš).

Klade to pochopitelně zvýšené nároky na způsob ztvárnění jednotlivých postav. Herci se této příležitosti chopili se sympatickou vervou a entuziasmem. Rychlé střihy v dialogích si vynucují hutnou charakteristiku a plasticitu výrazu. Do přesvědčivé sugestivní polohy dotáhl svůj výkon zejména představitel náměstka ředitele Jan Mazák. Je to atraktivně předvedená studie bezpáteřného „převlékače kabátů“, jehož společenská nebezpečnost je doložena na výsost přesvědčivým způsobem. Pro herce samotného pak tato role znamená další prohloubení jeho pozouhod-

ného komického talentu. Jeho výkon má nemalou oporu ve zpodobiteli Václava Kubše, jakéhosi Balášova „stínu“.

Nelehkého úkolu se velmi dobře zhostil mladý člen souboru Ondřej Malý. Spolehlivými výkony přispěli ke zdaru inscenace i Vladimír Čapka (ředitel Gross), Milan Sova (Zdeněk Mašát), Vladimír Hrabal (ptydomet Kunc), Katerina Krejčí (předsedkyně Helena). Mladé herečky Dana Sedláková (sekretářka Marie) a Markéta Pyšová (sekretářka Hana) potvrdily perspektivnost svého uměleckého vývoje. Režisér – zejména v první polovině hry – udržuje představení v potřebném tempu, ve druhé půli se již projeví některá úskalí stereotypu.

Rozhodně to nebyla promarněná šance a ohlas u diváků dává tušit, že ještě dlouho nebude „dost Havla“.

JIRÍ GORDON